

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТА
«Професійно-наукова мова»**

Мова навчання – українська/англійська

Шифр та найменування галузі знань **18 «Виробництво та технології»**

Код та найменування спеціальності **181 «Харчові технології»**

Освітньо-професійна програма **Сенсорний аналіз в харчових технологіях**

Ступінь вищої освіти **магістр**

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності **181 Харчові технології**

« 06 » грудня 2024 р. протокол № 3 .

Ресстраційний номер в навчальному відділі

K07-35 /2024-25

1. Загальна інформація

Кафедра:

[української та іноземної філології](#)

Філіпенко Ольга Іванівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української та
іноземної філології

[ПРОФАЙЛ](#)

Контакти: e-mail: vltava72@ukr.net

048-712-40-88

Кафедра:

[української та іноземної філології](#)

Викладач:

Карпінська Лариса Людвигівна
викладач кафедри української та
іноземної філології

Контакти: e-mail: 190706688@gmail.com

[ПРОФАЙЛ](#)

Освітній компонент викладається на ___ курсі у ___ семестрі

Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	10	20
заочна			
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна –

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент (ОК) «Професійно-наукова мова» спрямований на розвиток у здобувачів магістерської програми необхідних знань та сформованих на їхньому ґрунті інтегрованих навичок володіння загальною та науково-академічною українською та іноземною (англійською) мовами для успішного усного та письмового спілкування. Особливу увагу приділено науковій та фаховій лексиці в контексті відповідних аутентичних матеріалів. Освітній компонент запрограмовано з урахуванням Європейських рекомендацій із мовної освіти, але разом із тим враховано особливості фаху й контекстний підхід до викладання української та іноземної (англійської) мов.

Освітній компонент «Професійно-наукова мова» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти завдяки вивченню ОК з іноземної та української мови під час здобуття СВО Бакалавр.

3. Мета освітнього компонента

Мета освітнього компонента – подальший інтелектуальний розвиток здобувача освіти, розширення його кругозору, формування у здобувачів загальних, справочинних і професійно-орієнтованих комунікативних компетенцій (лінгвістичної, соціолінгвістичної і прагматичної), поглиблення знань у сфері фахових дисциплін, формування умінь і навичок спілкування з колегами, обміну інформацією та думками у науковій, діловій (справочинній) та професійній сферах українською та іноземною мовами.

Результати навчання:

знати: основи культури мови (зокрема ділової комунікації); основні характеристики офіційно-ділового стилю літературної мови; основні принципи класифікації документів; вимоги до складання текстів окремих документів; правила редагування текстів офіційно-ділового стилю;

вміти: виступати з підготовленими презентаціями; реагувати та розпізнавати важливу інформацію під час професійно-ділових обговорень; перекладати із словником автентичні тексти з ділової, зокрема іноземною мовою; розуміти деталі та загальний зміст службової кореспонденції;

володіти: нормами літературної мови; визначати класифікаційну приналежність конкретного документа; редагувати тексти офіційно-ділового стилю; складати визначені документи; орієнтуватися в різноманітних ситуаціях ділової комунікації; користуватися загальномовними та спеціальними довідниковими ресурсами.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті студювання освітнього компонента «Професійно-наукова мова» здобувач вищої освіти отримує такі програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 181 ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ](#) та освітньо-професійній програмі [«Сенсорний аналіз в харчових технологіях»](#) підготовки магістрів.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проєктів.

Програмні результати навчання:

РН 9. Вільно володіти державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій у сфері харчових технологій.

5. Інформаційний обсяг освітнього компонента

5.1 Перелік лекційних завдань

	Зміст теми	кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Професійна, наукова мовна та мовленнєва комунікація			
1	Тема 1 Поняття національної та літературної мови. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Найістотніші ознаки літературної мови. Мовні норми. Мова професійного спілкування як функціональний різновид літературної мови.	2	
2	Тема 2 Загальні відомості про науковий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Наукова мовна культура – основа професійної діяльності. Поняття наукової мовної культури як основи професійної діяльності. національної та літературної мови. Культура наукового та професійного мовлення.	2	

3	Тема 3 Науковий текст як форма реалізації наукового стилю мовлення.. Функціонально-стилістичні особливості наукового тексту. Загальні вимоги до наукових текстів. Жанрові різновиди наукових текстів.	2	
4	Тема 4 Нормативні вимоги до лексики наукових текстів. Лексична модель словника науки. Термін як основна лексична одиниця професійно-наукової мови. Поняття про термін і термінологію. Способи творення термінів. Види термінів за структурою та походженням. Номени та професіоналізми. Лексичні норми наукового стилю.	2	
5	Тема 5 Підготовка та мовне оформлення публікацій. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова доповідь. Тези наукової доповіді (повідомлення) Наукова стаття Наукова монографія, підручник, науковий посібник 6. Методика підготовки та оформлення публікації. Анотація.	2	
Разом за ОК:		10	

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	кількість годин	
		денн а	заочна
1	Тема 1 Особливості наукового та професійного спілкування. Вимоги до наукового та професійного мовлення. Мовна культура – частина загальнолюдської культури. Культура мовлення. Етикет професійного спілкування. Мовленнєві формули етикету. Професійна комунікативна компетенція. Мовна особистість у комунікації.	2	
2	Тема 2. Наукова та професійна комунікація як складова фахової діяльності. Поняття про ораторську(риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види й жанри публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання. Уміння слухати. Виступ у дискусії.	2	
	Тема 3. Передача та обмін науковою інформацією. Критичне читання. Професійні усні доповіді (монологи з широкого кола тем, пов'язаних з навчанням) на основі прочитаної професійної літератури Іншомовне реферування професійної літератури. Іншомовне анотування професійної літератури. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Основні закони спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування.	2	
3	Тема 4 Публічний виступ як важливий засіб комунікації. Участь у конференціях, наукових диспутах тощо (доповіді, дискусії на професійні теми).. Наукові та професійні усні доповіді-презентації (монологи з широкого кола тем, пов'язаних з навчанням) на основі прочитаної професійної літератури.	2	

		4	2
4	Тема 5 Термін як основна лексична одиниця наукової мови. Поняття про термін і термінологію. Способи творення термінів. Види термінів за структурою та походженням. Номени та професіоналізми. Помилки при вживанні та перекладі термінів.	4	
	Тема 6 Проблеми перекладу й редагування наукових та професійних текстів. Види перекладу. Специфіка усного перекладу. Письмовий переклад та його особливості (буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад). Коректура та редагування текстів. Типові лексико-стилістичні та граматичні помилки при перекладі українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу. Особливості редагування наукових та професійних текстів. Помилки у структурі і змісті висловлювань. Типологія мовних помилок та способи їх уникнення й подолання. Розбіжності стандартів при оформленні наукових текстів. Використання систем машинного перекладу, редагування. Довідкові матеріали у професійному спілкуванні.	2	
	Тема 7. Композиція писемного наукового тексту. Лексична нормативність наукового тексту Міжмовна омонімія. Тавтологія, синонімія в науковому тексті. Уживання іншомовної лексики. Інтернаціоналізми. Уживання та правопис новітніх запозичень. Огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису». Морфологічна нормативність наукового тексту. Правильна побудова та пунктуаційне оформлення речень Синтаксичні синоніми. Координація підмета і присудка. Уникнення в науковому тексті невластивих українській мові синтаксичних конструкцій. Речення з однорідними членами, вставними і вставленими словами та конструкціями, дієприкметниковими та дієприслівниковими зворотами. Розділові знаки в простому реченні. Складнопідрядні речення як найпоширеніший тип складних структур в науковому тексті. Розділові знаки в складному реченні.	2	
	Тема 8. Способи передавання чужого мовлення в науковому тексті. Оформлення цитувань і покликань. Порухення засад наукової етики та академічної доброчесності. Бібліографічний опис наукових і навчально-методичних джерел. Правила оформлення списку використаної літератури та бібліографічних покликань.	2	
7	Тема 9. Науково-ділова комунікація. Документація з кадрово-контрактних питань. Написання CV та мотиваційного листа. Проходження співбесіди з HR-менеджером. Електронна кореспонденція.	2	
Всього за ОК:		20	

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<u>Репрезенції на теми:</u> 1. Історичний досвід розвитку національної мови у світовому контексті. Засоби забезпечення статусу престижності мови. 2. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки: правила проведення. Термінологія обраного фаху та доречне її використання.	10	
		10	

Опрацювання матеріалу та виконання завдань:			
2	Уникнення калькування елементів споріднених мов. Переклад термінів: практичні завдання	10	
	Комунікативні стандарти мови: словесні етикетні норм: опрацювання мовленнєвих етикетних кліше	10	
	Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації: підготовка постера	10	
	Професійно-наукове красномовство: культура формально-рольового спілкування: підготовка есе. Підготовка анотації/графічної анотації.	10	
Всього за ОК:		60	

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;
- робота на практичних заняттях
- усне опитування;
- презентація результатів досліджень

Підсумковий контроль – **екзамен**

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна форма	Заочна форма
Змістовний модуль 1. Ділова та професійна мовна та мовленнєва комунікація		
Лекційний курс	-	-
Практичні роботи*	40	15
Самостійна робота*	15	40
Тестування*	10	10
Усне опитування	5	5
Всього за змістовний модуль 1	70	70
Екзамен	30	30
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перерахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті.](#)

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними умінями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, умінями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні роботи для денної форми навчання

37 - 40 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні	відмінно
35 – 37 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки	дуже добре
30 – 34 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки	добре
18 – 29 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки	достатньо
0 -17 балів	Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини	незадовільно

Практичні роботи для заочної форми навчання

15 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає без помилок або помилки незначні	відмінно
10-14 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповідає, при відповідях можуть бути допущені незначні помилки	дуже добре

7 – 9 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді неповні, допущені граматичні та лексичні помилки	добре
5 – 6 балів	Здобувач активно працює на практичних заняттях, відповіді незадовільні, допущені грубі граматичні та лексичні помилки	достатньо
0-4 бали	Заняття не відпрацьовані, здобувач на більшій половині занять неактивний, або взагалі відсутній на заняттях без поважної причини	незадовільно

Самостійна робота для денної форми навчання

15 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
10-14 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
7 – 9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
5 – 6 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-4 бали	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками	незадовільно

Самостійна робота для заочної форми навчання

37 - 40 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
35 – 37 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
30 – 34 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
18 – 29 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 -17 балів	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді з грубими помилками	незадовільно

Усне опитування

5	Відповідь дана цілком вірно, з необхідними поясненнями	відмінно
4	Відповідь дана вірно, з необхідними обґрунтуваннями, але з незначними лексичними та граматичними помилками	Дуже добре
3	Відповідь дана вірно, але без обґрунтувань, з незначними лексичними та граматичними помилками	добре
2	Відповідь не повна, подана без обґрунтувань або з лексичними та граматичними грубими помилками	достатньо
0-1	Відповідь на питання дана не повна та з лексичними та граматичними грубими помилками, або взагалі не надано	незадовільнено

Тестування

9,0-10,0	90 - 100 % правильних відповідей	відмінно
8,0 -8,9	74 – 89% правильних відповідей	дуже добре
7,0 – 7,9	60 – 73% правильних відповідей	добре
5,0 – 6,9	35 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 4,9	0-35 % правильних відповідей	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;

Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозговий штурм, проєктний метод), тренінг, технології опрацювання дискусійних питань

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі словниками, статтями з інтернету.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Віват Г. І., Філіпенко О. І. В гостях у пані Лексики (лексична семантика): навчальне видання / Ганна Віват, Ольга Філіпенко. – Одеса: ВМВ, 2019. – 152 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.166307>

2. Віват Г. І. Шляхи формування харчових номенів у культурах слов'янських народів: монографія. / Ганна Віват. – Одеса: ФОП «Белый А. Є.», 2021. – 336 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1972250>

3. Розмовляємо українською [Текст] : навч. посіб./ Л. В. Рева-Лєвшакова, Я. С. Гладир ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т міжнар. освіти. – Одеса : ОНУ, 2021. — 384 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/libraryw/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2135068>

4. Конспект лекцій з дисципліни "Ділова та професійна мова" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 181 "Харчові технології" для галузі знань 18 "Виробництво та технології". Ступінь вищої освіти магістр / В. В. Третяк ; Каф. української та іноземної філології. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 30 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1977919>

5. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисциплін "Іноземна мова", "Іноземна мова професійного спілкування", "Ділова іноземна мова", "Ділова та професійна мова", "Професійна та наукова іноземна мова", "Професійно-наукова іноземна мова", "Професійно-наукова мова", "Іноземна мова професійних комунікацій", "Іноземна мова (за проф. спрямуванням)", "Іноземна мова за фахом", "Іноземна та українська мова за професійним спрямуванням", "Професійна іноземна мова для маркетологів" [Електронний ресурс] : для здобувачів вищ. освіти ступеню "магістр" ден. та заоч. форми навчання усіх спец. / І. А. Вереїгіна, О. В. Попель ; Каф. української та іноземної філології. — Одеса : ОНТУ, 2023. — 74 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2095672>

Додаткові:

1. Віват Г. І. Словник-довідник старовинних і діалектних назв страв, продуктів, харчових виробів та кухонного начиння різних регіонів України. / Ганна Віват. – Одеса: ВМВ, 2015. – 384 с.

2. Віват Г. І. Пишемо без помилок (орфографія): навчальний посібник для студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. / Ганна Віват – Одеса: КП ОМД, 2002. – 208 с

3. Віват Г. І. Мистецтво спілкування: навчальне видання / Ганна Віват – Одеса: ВМВ, 2018. – 208 с

4. Dubichka I., O'Keeffe M., Landford L., Wright R., Frendo E., Wright L. Business Partner. Coursebook. Pearson, 2018 - 160 p.

5. Evans L. Business Partner. Workbook. Pearson, 2018 - 64 p.

9. Політика освітнього компонента

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015 та роботодавців](#)

Викладач   /ПІДПИСАНО/   Ольга ФІЛІПЕНКО

Викладач   /ПІДПИСАНО/   Лариса КАРПІНСЬКА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української та іноземної філології

Протокол від «20_» листопада 2024 р. № 3

Завідувач кафедри   /ПІДПИСАНО/   Ольга ФІЛІПЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Сенсорний аналіз   /ПІДПИСАНО/   Наталя КАМЕНЕВА
в харчових технологіях»,
д.с.г.н., професор, професор кафедри ТВтаСА